

NYÁRSAPÁT

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ

Kedves Nyársapáti Polgártársam!

Most lakóhelyünk, szeretett kis falunk Településképi Arculati Kézikönyvét tartja a kezében.

Ez a könyv a közösség döntésével azt fogalmazza meg, hogy mi a követendő építészeti, környezeti és kulturális érték. Célja a segítségnyújtás, útmutatás, szemléletformálás. A benne lévő ajánlások segítséget jelenthetnek a jelenlegi és majd a jövőben községünkbe költöző lakótársaink számára.

Nyársapát történelme az Árpád-korig vezethető vissza, de önálló közigazgatású településsé csak 1954. november 1-jén vált. Sajnos a régmúlt épületeit már nem láthatjuk, azok csak múzeumunkban tekinthetők meg.

Fennmaradt, felújított, vagy korunkban létesült egyedi épületeinkre, építészeti örökségünkre büszkék vagyunk, melyek hirdetik Nyársapát lakóinak gazdasági, kulturális igényességét. A fejlődő gazdaság megteremtette a társadalmi fejlődés lehetőségeit, amelynek következményeként létrejött egy összetartó közösség, egy gyarapodó község.

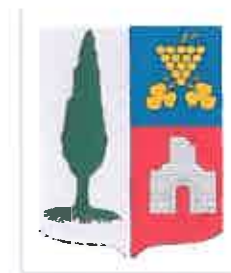
Nem feledkezhetünk meg arról, hogy Nyársapát a Dél-Pest megyei kistérséghez tartozó mezővárosok Ceglédet és Nagykőröst övező tanyás falvak közé tartozó 2200 lelket számláló település, az erre jellemző hagyományos építészeti formákkal, de mára már teljesen kialakult infrastrukturális értékekkel.

Mindezek formálják, alakítják a község arculatát, az alföldi településekre jellemző hangulatos, nyugodt környezetünk fejlődését.

Településképi Arculati Kézikönyvünk nem egy lezárt mű, hanem igényeinknek megfelelően a jövőben is szabadon alakítható, bővíthető, kiegészíthető, szakemberek által összeállított dokumentum. Olvassa e kézikönyvet olyan nyitott szellemmel, ahogyan az készült.

Tisztelettel:

Kis Miklós
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1 NYÁRSAPÁT BEMUTATÁSA

2 ÖRÖKSÉGÜNK

3 ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

4 ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

5 ÉPÍTÉSZETI PÉLDÁK

6 UTCÁK, TEREK, PARKOK KIALAKÍTÁSA

7 KIEMELT RÉSZLETEK

8 MŰSZAKI BERENDEZÉSEK MEGJELENÍTÉSE

1

NYÁRSAPÁT BEMUTATÁSA

Nyársapát település Pest-megyének a déli részén helyezkedik el. Cegléd, Törtel, Nagykőrös és Csemő fogja közre a 2200 fő lélekszámú települést. A község lakosságának több mint fele él külterületen. A lakosok fő megélhetési forrása a mezőgazdasági termelés, amelyet túlnyomórészt szőlő- gyümölcs-, valamint kertészeti kultúrák alkotnak, ezeken belül is főleg szilva, cseresznye, szamóca, burgonya és paprika termesztése folyik.

A település a Duna-Tisza közti homokhátságon terül el, ahol a futóhomok dűnéket, buckákat alkot. Növénytakaróját a homokos talaj határozza meg, legjellegzetesebb fája a nyár. A helység neve is innen ered: egy nyárfás területen jött létre, amelyhez az apát nevet akkor társították, mikor a pálosok letelepedtek ott.

A területen már az Árpád kor óta laktak, azonban a török hódoltság ideje alatt elnéptelenedett és a középkori templomáról is csak a feltárt leletek tesznek tanubizonyosságot. Az elnéptelenedett pusztát a nagykőrösiek vehették használtba pénzösszegért cserébe. A későbbi tanyák, mezei kertek létrejöttét a földosztás tette lehetővé, mellyel a puszta népessége újra növekedésnek indult. Önálló település azonban csak 1954-ben lett, ekkor szakadt el Nagykőröstől és került hozzá a ceglédi határból Csemő egy része.

A községé alakulást követően a falu fejlődésnek indult, megépült a Tanácsháza. Az egykori Szarka család borházából kialakították a Művelődési házat és könyvtárat, melyben a település civil szervezetei is működnek.

A hatalmas, parkosított területen fekvő általános iskolához tornacsarnok és sportpályák tartoznak. Az óvoda épülete melletti játszótéren a nagy fák hűs árnyékában játszhatnak a legkisebbek. A jövőben tervezik felépíteni a bölcsődét is. A község intézményeinek áramellátását ma már napelemek biztosítják.

1

Magyarország leghosszabb épített Gokart Parkja Nyársapát, Csemő és Cegléd határán fekszik. Hatalmas parkosított környezetben várja az amatőr gokartozni vágyókat a Bognár Gokart Park.

Családi vállalkozásként 2003-ban született meg a gokart pálya ötlete, melynek átadására 2004-ben került sor. A fejlesztéseknek köszönhetően a pálya hossza már eléri a 800 métert is. A pálya vonalvezetésének variálhatósága egyedivé teszi a gokart pályát Magyarországon. Minden évben szerveznek hazai amatőr gyermek és felnőtt gokart versenyeket.

Nyársapáti Motocross Egyesület által üzemeltetett versenypálya több évtizedes múlttal rendelkezik, fejlődését a helyi önkormányzattal való közös együttműködésnek is köszönheti. Az elsőosztályú versenyek lebonyolítására is alkalmas motocross pálya kedvelt színtere az országos bajnokságoknak. Folyamatosan karbantartott pályanyomvonallal, gondosan kialakított füvesített versenyző depóval és felújított kiszolgáló egységekkel biztosítják a versenyzők kényelmét.

Nyársapáti Gazdakör önálló kis és középvállalkozások és a gazdák szerveződése alkotta szövetkezet, melyben több hektár szántón, erdőn és gyümölcsösön próbálják biztosítani megélhetésüket a családok. A szövetkezet hűtőházat és szárító, aszaló üzemet építetett, melyben elsősorban a saját termés feldolgozása történik.

A Miklaker Kft. európai színvonalú intenzív keréskerti gazdaságot működtet. Több hektáros méretű fóliákban korai termésű, friss zöldséget, gyümölcsöt termelnek. Aktívan segítik Nyársapát mezőgazdálkodói terheinek csökkentését, Nyársapát hagyományainak és a több évtizedes agrárkultúrájának felvirágoztatását.

ÖRÖKSÉGÜNK

Nyársapát nagy büszkesége a társadalmi összefogás révén felépített templom. Török Ferenc - többek között Ybl és Kossuth díjjas, Prima díjjas - építész által tervezett templomot 2004-ben szentelték fel.

2

A település főterén kapott helyet a Trianoni emlékmű és Elek Apó kútja. Az emlékműnél minden évben tartanak megemlékezést a Nemzeti Összetartozás Napján.

A település 2000-ben keresztet állíttatott egykori templomának helyén, mely a középkori Nyársapát helyét mutatja.

Benedek Elek apó emlékére állíttatott az Önkormányzat Kányádi Sándor javaslatára kutat. A „sziklatömbbön” Benedek Elek portréja látható alatta egy bronzgyíkkal, melynek szájából friss vízhez lehet hozzájutni.

A nyársapáti pusztaságban sikeresen gazdálkodó Szarka Mihály adományaival és közösségi szerepvállalásaival hozzásegítette a települést, hogy kiléphessen tanyavilágából, és önálló községgé tudjon válni.

Nyársapát kulturális intézményét 2004-ben adták át a nagyközönségnek. Az így helyreállított Szarka-kúria méltó emléket állít egykori tulajdonosának. A település történelme előtt tisztelve, nem csak a múltat idézi fel a felújított épület, hanem a falumúzeumként és országos kiállítóhelyként működő épülettel születhetett meg a falu Közösségi Háza is.

Magyar koronát ábrázoló pergola áll a Szarka-kúria udvarán, melyet Szent István tiszteletére állítottatott az Önkormányzat.

A pergola oszlopain a magyarok hét törzsének vezéreit (Álmos, Előd, Kond, Ond, Tas, Huba, Töhötöm) ábrázolják a kis képi fafaragványok.

3

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

Nyársapát „kései” kialakulása, valamint a tanyás „pusztából” való átalakulása miatt csupán három különböző karakterű terület kerül lehatárolásra a teljes közigazgatási területén. A település belterületének kisebb és közel azonos méretű telekszerkezetét a korai nagykőrösi felparcellázás adja. Külterülete olyan tanyás térség, ahol mezőgazdasági és erdő területek mozaikosan váltják egymást.

A karaktereket a különböző területek beépítési sűrűsége, léptéke, telekstruktúrája, az épületek elhelyezkedése, valamint a terület funkciója határozza meg. Ezeket a szempontokat figyelembe véve három eltérő karakterű terület bontakozik ki, mely más-más arculatát mutatja meg a település teljes területének.

Magát a falut és a hozzá tartozó külterületet nem lehet egy azonos karakterű területként kezelni, hiszen az előbbiben a lakóépületek, míg utóbbiban a tanyák és a művelési területek a meghatározóak. A művelési területeken a növényzet, így a szántók, kukoricások, kertészeti növények, energiaerdők és ezek megjelenése dominál.

3

FALUSIAS KARAKTERŰ TERÜLET

A település falusias karakterű területe Nyársapát teljes belterületét lefedi. Ez a terület elsősorban lakóépületekből áll. Az Ady Endre utca mentén helyezkedik el a legtöbb igazgatási és kereskedelmi funkciójú egység, de karakterében ezt az utcát sem lehet elkülöníteni.

Épületeire a leggyakoribb „magyar háztípus”, a főként négyzet alaprajzú, sáttortetős épületek jellemzőek. A legtöbb telken még ma is fellelhető a falusias életformára jellemző hátsó gazdasági épület/építmény, a veteményes és a virágos kert.

A rendszerint széles és szabályos elrendezésű utcáknak, valamint az egymásnak teret adó épületelhelyezéseknek köszönhetően lehetőség kínálkozott az épületek egyediségének kialakítása terén. A falu épületei váltakozva hol földszintesek, hol egy emeletesek, hol sáttortetősök, hol nyeregtetősök, hol utcafrontra épültek, hol pedig előkert szélesíti az utca térértétét. Ez a folyamatos játékoság jellemzi a település utcáit, ahol szinte minden ház előtere gondozott és fák, virágoskertek színesítik az utcaképet.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS TANYÁS KARAKTERŰ TERÜLETEK

Síkvidéki fekvésére támaszkodva a község lakói főként mezőgazdaságból élnek. A környező falvakban, így Nyársapáton is, a múltban a tanyasi életforma alakult ki, amely a településen a mai napig fennmaradt. Manapság a fiatal családok számára az egyre vonzóbbá váló falusi/tanyasi életnek köszönhetően az elmúlt években egyre több felhagyott tanyasi porta kerül felújításra. Ma is nagy az érdeklődés az eladó tanyák iránt, melyek közül sokat felújítanak, de arra is van példa, hogy a régi épület helyén egy új épületet húznak fel. A tanyákon a különböző kertészeti kultúrák, például paprika, kukorica, szamóca, szilva termesztése folyik.

3

Nyársapát régen is mezőgazdasági tevékenységéről, azon belül is a szőlő- és gyümölcsstermesztésről volt nevezetes. Egykor 400 hektárnyi szőlőterületen folyt a hagyományos szőlőfajták termesztése, például Ezerjő, Kövidinka, Kadarka. Mára a szőlőtermesztés pár száz hektárra szorult vissza, mellette, a gyümölcsösök – földieper, meggy, cseresznye, szilva –, valamint kertészeti kultúrák – főleg burgonya, paprika, káposztafélék – kerültek előtérbe. A gyümölcsös terület mintegy 300 hektár, amelyből a földieper termesztés 12 hektárnyi területen folyik, nyugati minta alapján.

A mezőgazdasági területeken növénytermesztés mellett, állattartás is folyik, mintegy 400 szarvasmarha és 1000 juh található ma is a településen. Nagy területen húzódnak fóliasátrak, ahol primőr zöldségek termesztése folyik.

Bár az állattartás jelentősége csökkent, de egy helyi jelentőségű Természetvédelmi Terület őrzi az egykori legelők élővilágát: a „Nyársapáti legelő” a térség homokterületén mintegy 2 hektárnyi foltban megmaradt ősi mocsárrét, amelynek védett orchidea-állománya értéket képvisel.

Sortanyás karakterű terület (Ugyeri)

A tanyás karakterű terület egyik része az ún. „Ugyeri” településrész. Ezen a területen a lakó- és gazdasági épületek az utakra és dűlőkre felfűzve, egymáshoz közel találhatóak meg. A lakóépületek jellemzően földszintesek, utcára merőleges gerincű nyereg, vagy sátoztetők. A lakóépületek mellett jellemzően szabadonálló módon gazdasági épületek sorakoznak.

A lakóépületek oromfalas homlokzatán megjelenik az egy vagy két kisméretű ablak, melyeket sok helyen már lecseréltek. A homlokzatszínezésre a fehér, törtszínű és a halvány föld színek jellemzőek. A kerítések áttörtek, általában fából készültek.

3

ERDŐS KARAKTERŰ TERÜLETEK

A település erdőterületeit főleg telepített gazdasági erdők alkotják. Az fő fafajok az akác és nemes nyár, amelyek ültetvényekben váltakoznak a mezőgazdasági táblákkal. Bár az intenzív erdőgazdálkodás jellemző a területre, mellette az erdőknek ökológiai szerepe is van: javítják a mikroklimatikus viszonyokat, szélfogó hatásuk csökkenti a szél okozta talajpusztulást, megkötik a területen jellemző homokos talajt, ezáltal csökkentik a porszennyezést.

4

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Nyársapát síkvidéki, telepített jobbágyfalu, melynek utca és telekszerkezete szabályos. Széles utcái, szellős beépítése továbbra is őrzendő ugyanúgy, mint külterületének tanyás szerkezete. A településnek a déli irányba van lehetősége tovább terjeszkedni, ahol a tanyás területek sűrűsödése már elkezdődött. A bőséges beépítetlen területtel rendelkező tartalék lakóterületek a tájhoz és a korábbi beépítésekhez illeszkedően alacsony beépítésűek, és tartják az épületek közötti tágas elhelyezkedést. A jelenleg falu és a tanyás térség között ez az átalakulóban lévő terület teremti meg az átmenetet a két különböző karakterterület között.

Nyársapát megismerése során, felfedezhetjük a település szépségeit, egyedi építészeti elemeit, a helyi lakosok lakókörnyezetének megjelenését. A település arculatának minőségi fejlődéséhez, környezetbe való illeszkedés elengedhetetlen. Építkezéseink során a saját elképzeléseinket úgy formáljuk, hogy az stílusában illeszkedjen a környezetünkhöz.

A jövőbeni építkezések, átépítések, közterület-formálások során alkalmazkodni kell a már kialakult építészeti, arculati elemekhez és nagy hangsúlyt kell fektetni a meglévő arányok megtartására. Az egyes arculatformáló elemek esetében érdemes megfigyelni, a tető formáját, a homlokzat tagozódását, a nyílászárók megjelenését, a felhasznált anyagokat. Akár a korszerű, vagy a régmúlt idők építészeti irányzatát tartjuk követendő példának, ezeknek az elemeknek a harmonikus kiválasztásával lehetőséget kapunk olyan épület kialakítására vagy átépítésére, amellyel a saját megjeleníteni kívánt egyéniségünket nem kell feladnunk annak érdekében, hogy megtartsuk a település és a hozzá tartozó táj jelenlegi arculatát.

MEGLÉVŐ LAKÓÉPÜLETEK ÁTALAKÍTÁSA

A Nyársapát lakóterületein a családi házak a legelterjedtebbek, ahol a mezőgazdasági funkciót a külterületi tanyák (szálláskertek) veszik át. Ez az életforma másfajta lakóháztípust igényel, mint a hagyományos magyar falura jellemző falusi porta. A fésűs telekhatáron álló beépítést, utcára merőleges tetőgerincű épülettípusát bővítették tovább.

Ezek az épületek még hordozzák a régi idők emlékét. Védelmük fontos, hiszen ezzel a múltat tiszteletben tartva a település épített értékeit még sokáig gazdagíthatják. Felújításuknál, bővítésüknel az utcai homlokzat arányainak, valamint épületmagasságuknak és tetőformájuknak megtartása javasolt. Már maga a jelenlegi épületforma is ritkaságnak számít a településen, de az igényesen megválasztott, nem kirívó homlokzatfestéssel, a hagyományos anyagok használatával (fa, cserép, tégl), mintaként szolgálhatnak a település épületei között. Az épület kialakítása mellett ügyeljünk a környezetének kialakítására is. Az épülettel harmonizáló, jól megválasztott kerítés és a rendezett udvar tovább emeli lakóportánk esztétikai értékét.

A falusi porta későbbi továbbfejlődése az épület utcafronti részének bővítésével kialakult „L” alakú alaprajz, az utcára merőleges tetőgerinccel. Az épületek homlokzata többségében egyszínű és a szemnek kellemesebb, pasztell színek használatára az elterjedtebb.

Felújításnál törekedjünk továbbra is a pasztell színárnyalatok használatára és kerüljük a harsány kirívó színeket.

A magyar falvak életében, de építészetében is jelentős változást hozott a hatvanas évek. Megindult a sátozott kockaházak (közel négyzetes alaprajzú, kétraktusos épület) építése. Az építkezések során az előkert kialakítása elvárt volt. A gazdasági épületek szükségessége miatt az épületek hátrafelé már nem terjeszkedhettek, így alakult ki a négyzetes alaprajzi forma.

A 70-es, 80-as években elterjedté vált az ingatlanba való befektetés, így létrejöttek a lakásszükségletet jóval meghaladó nagyméretű házak, melyek már vízszintesen is tagoltak. Így Nyársapáton is megjelentek a kiemelt alagsorral, vagy tetőrbeépítéssel, vagy emeletráépítéssel rendelkező családi házak. Ezen háztípusoknál az épületszintek választották el a lakótérket a gazdasági funkciójú terektől. Ezek az épületek gyakran a korábbi „kocka” házak nagyobb változatai. A házak ekkor már formailag jelentősen eltérnek egymástól, ezzel a utcakép egységessége megbomlik.

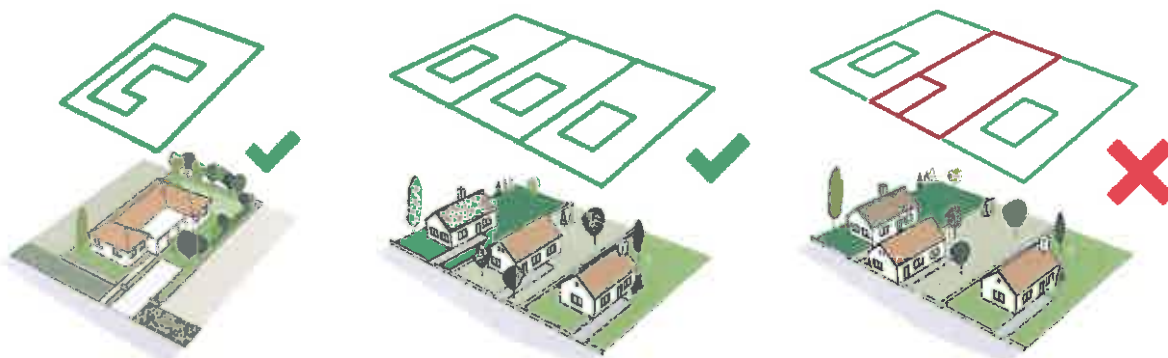

A településen járva az ablak körüli vakolatdíszítés ennél a két épülettípusnál is elterjedt. Az épületek felújításánál továbbra is a környezetbe illő színek és anyagok használata javasolt, de a kirívó ablakkeretezések, vagy pl. a ragasztott kő keretezés itt is kerülendő. A tetők anyaghasználatánál elsősorban a cserepet, ezen belül is a pirosat és annak árnyalatait alkalmazzuk. A homlokzatszínezés során továbbra is kerüjük a rikító színek, a kék, zöld és a lila használatát.

Az épületek bővítése esetén törekedjünk a szomszédos épületek léptékeihez való illeszkedéshez, mind épületmagasságban, mind alaprajzi forma kialakításában. Az előkertbe ne kerüljön elhelyezésre épületbővítés, önálló melléképítmény. Emeletráépítést csak abban az esetben alkalmazzunk, amennyiben a mikrokörnyezethez ez illeszkedik, és az újonnan kialakítandó épületszinttel az épület nem tornyosul a szomszédos épületek fölé. Új tető létesítése esetén az utcára jellemző tetőformát alkalmazzuk. Kerüjük az épület utcafronti homlokzatán elhelyezett parabola antennákat, légkondicionáló külső egységeinek és egyéb elektronikai berendezések elhelyezését.

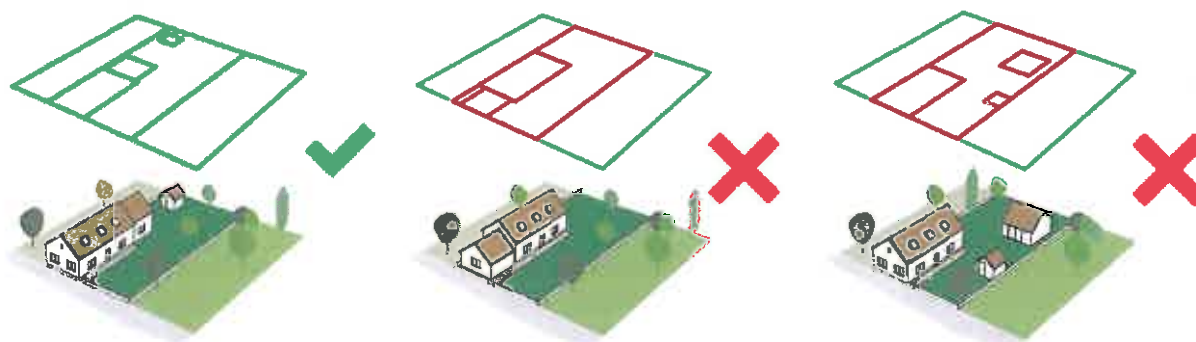

LAKÓÉPÜLETEK KIALAKÍTÁSA

Oldalhatáron álló beépítési mód a megengedett, úgy hogy az épület és a telekhatár között maradjon „karbantartási sáv”,

A településen minden esetben **előkert**et kell kialakítani a környezetben kialakult beépítésnek megfelelően. Az előkertben többszintű növényzet alkalmazása javasolt, a **tájra jellemző növényfajták** használatával.

Épületet bővítése oldalhatáron álló beépítési módon javasolt, a melléképítményeket a főépület mögött, annak takarásában, szintén oldalhatáron helyezzük el. Alárendelt funkcióját figyelembe véve a főépülethez alkalmazkodó tetőformával, azzal azonos, vagy kisebb léptékben javasolt kialakítani.

4

A lakókörnyezetben lévő épületek magassága legyen az irányadó. Alkalmazkodjunk az utcában már kialakult építménymagassághoz.

A beépítésre nem szánt területen az épületek utcafronti homlokzatán erkély kialakítása nem javasolt.

Az „alpesi” stílusú épület-kialakítás nem illeszkedik a településkarakterbe.

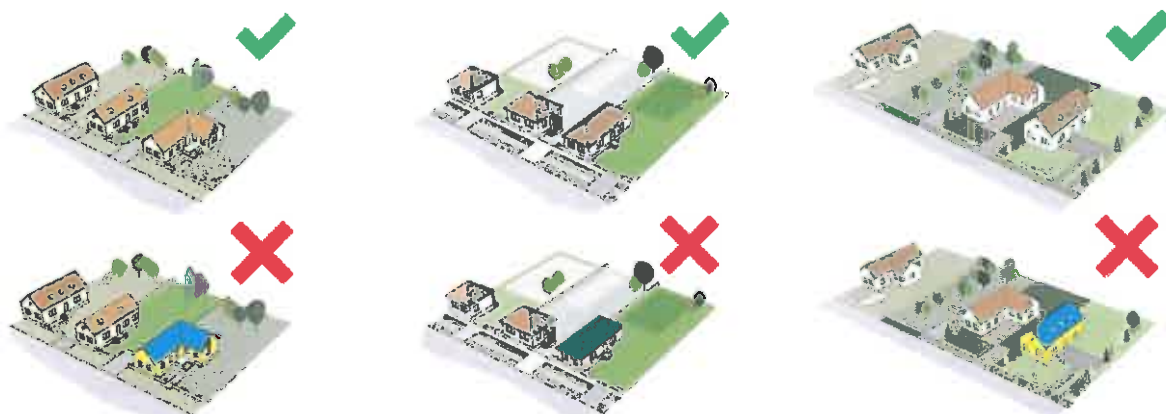
Magastető kialakítása a megengedett, minden esetben figyelembe kell venni a környezetben kialakult állapotot

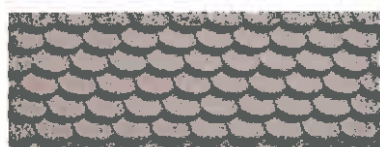

A településen a magastetők közül a nyeregtető, konytyolt nyeregtető és a sátortető használata javasolt.

A tetőforma kiválasztásánál vegyük figyelembe a szomszédos, de a tágabb környezetben található, az utcában előforduló épületek tetőinek kialakítását is. Ne alkalmazzunk összetett tetőformát, lapostetőt.

A tető színe is szerves részét képezi az épület megjelenésének. Ne használjunk élénk, rikító és a környezetében, az utcában használatos színektől merőben eltérő, más színeket. Tetőfedés anyagának használjuk beton- vagy agyagcserепet, zindelyt, esetleg a modern építészetben elterjedt cseréplemezt, acéllemezt, síkpalát. Azbeszt tartalmú anyagok, így például azbesztpala felhasználása tilos.

4

LAKÓÉPÜLETEK HOMLOKZATÁNAK MEGJELENÉSE

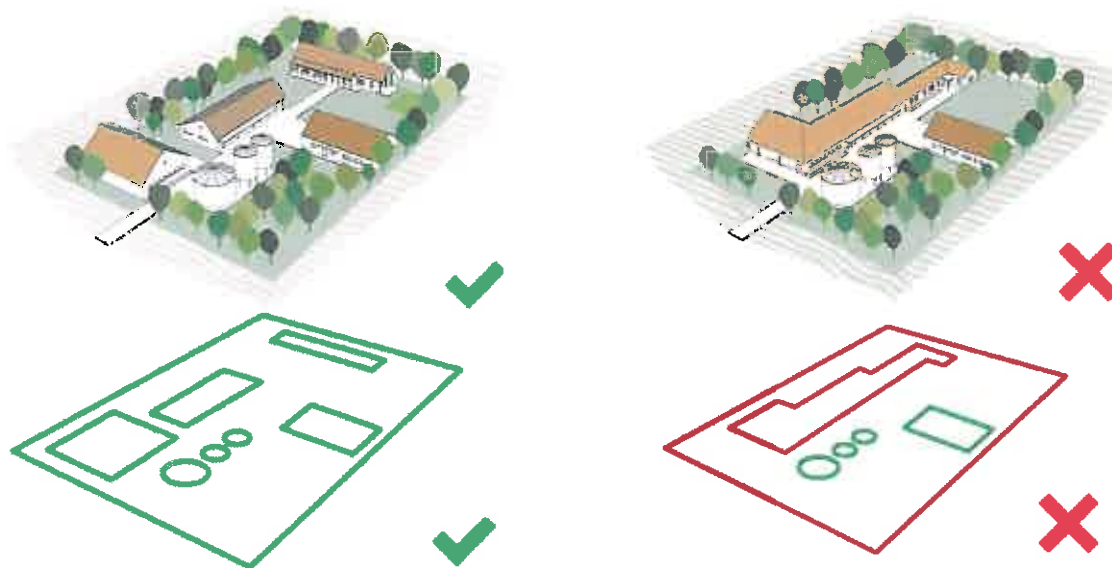

A homlokzat kialakítása során törekedjünk arra, hogy épületünk a szomszédos házak színskálájába beilleszthető legyen. **Ne használjunk élénk, rikító színeket.** Részesítsük előnyben a pasztel, visszafogottabb színárnyalatokat. **A világosabb színek nagyobb felületen jelenjenek meg, míg a sötétebb színeket lábazati szintként, vagy díszítésre használjuk.**

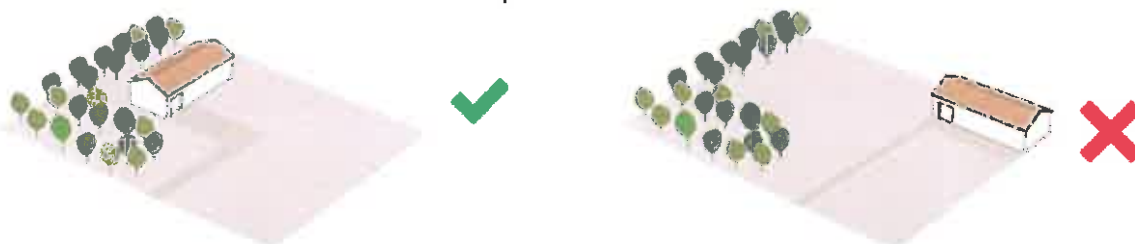
Szín példák a homlokzat színezésére:

MEZŐGAZDASÁGI ÉS TANYÁS TERÜLETEK ÉPÜLETEINEK KIALAKÍTÁSA

A lakóépületek, valamint a mezőgazdasági, gazdasági épületek telepítése **szabadonálló beépítési móddal** javasolt. **Nagyobb tömegű épület kialakítása helyett több önálló gazdasági épületet telepítsünk le egy központi udvar köré**

A tanyás lakóépületek esetében a természetes és telepített növénytakaró biztosítja az épület takarását, védi az időjárás viszontagságaitól, árnyékol, és vagyonvédelmi szempontból is fontos.

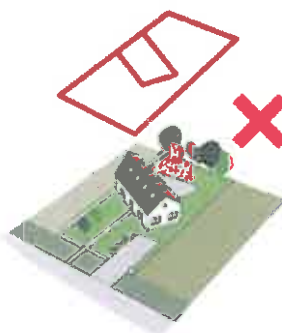
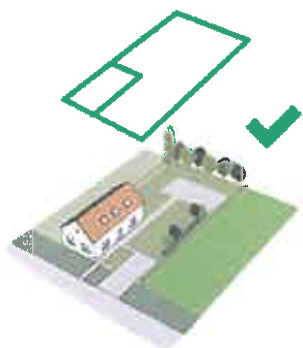
Az épület takarása során a tájra jellemző növényzetet alkalmazzunk, és azok változatosságával és elhelyezésével a természetességet erősítsük.

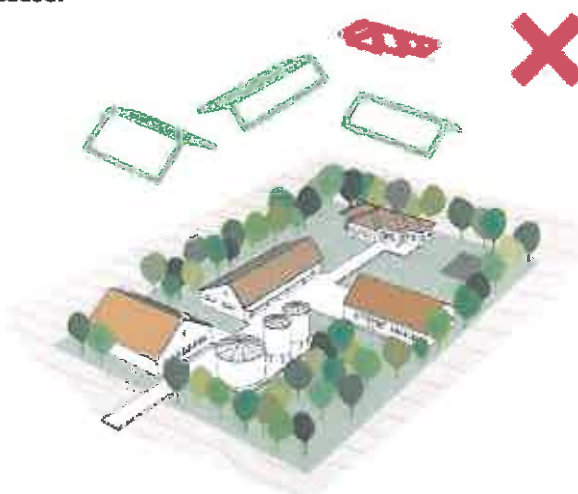
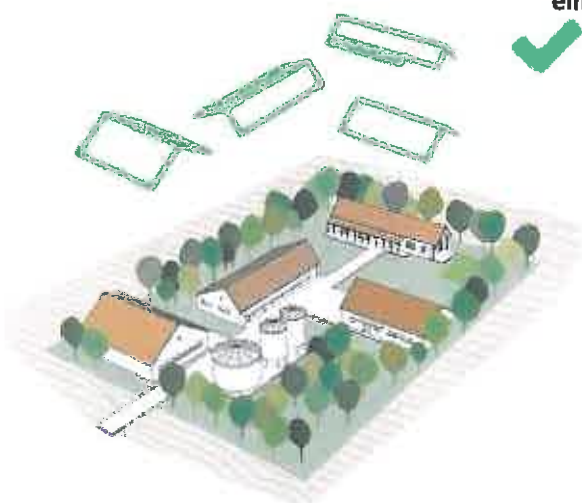

4

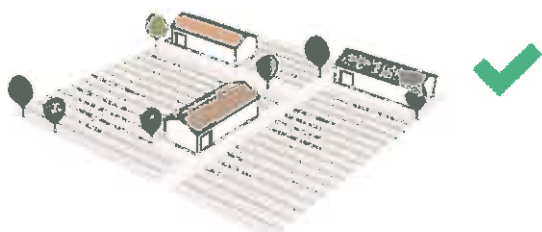
A tájkép megőrzése érdekében az építmények telepítése során a többszintesség, az épületek vízszintes tagolása, valamint a környezetéhez viszonyítva a túlzott építménymagasság kialakítása nem ajánlott. **Lakóépületek és gazdasági épületek esetén is magastető alkalmazása javasolt.**

Bár a sortanyás területeken lehetséges a szabadon álló beépítés, de a kialakult telepítési formát követve, **javasolt a lakóépületek – és azok tengelyére felfűzve a melléképületek – oldalhatáron történő elhelyezése.**

Az épületek magastető formájának kialakítása során használjunk nyeregtetőt és annak változatait. **Összetett tetőforma használata tájidegensége miatt nem ajánlott ezeken a területeken.**

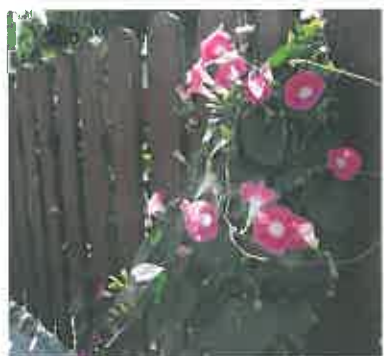

Az épületek burkolására javasoljuk a természetes anyagok használatát.. A színezéskor aa fehér, törtfehér, halványsárga, halvány barna árnyalatok használata javasolt.

KERÍTÉSEK KIALAKÍTÁSA

A településen jellemző módon áttört kerítés kialakítása javasolt, lábazattal, vagy anélkül. Zárt kerítés nem illeszkedik a településképbbe. Természetes anyagok használatát részesítsük előnyben. Ne használjunk élénk, rikító színeket.

ÉPÍTÉSZETI PÉLDÁK

LAKÓÉPÜLETEK

5

Lakóépület felújítására jó példa a korábbi stílusjegyeket őrző, eredeti homlokzatszínezéseket és nyílászárókat megtartó felújítási mód. Bár a homlokzatszínezés még nem történt meg, de a felújítás során törekedtek a növényi ornamentikát mintázó homlokzatszínezés helyreállítására. A homlokzaton lévő hármashatározású padlásszellőző nyílás nemcsak funkcionális, de díszítő szerepet is kap. A tetőfedés szintén példa értékű: a világos színű égetett kerámia tetőcserép használata követendő felújítás és új építés esetén is.

Újépítésű épületeknél a megfelelő kialakítás szempontjai közül kiemelendők a magastetős kialakítás, a visszafogott színhasználat, a kerítés illeszkedése az épülethez, valamint a kert és az épület harmonikus egysége.

Az áttört kerítés mindkét esetben láttatni engedi az épület ápolts környezetét, a kertet, a beültetett növényzet viszont kellő intimitást nyújt az ott élőknek.

5

TANYÁK

A szórványtanyás területeken szintén pozitívum a magastetős, szabadon álló telepítéssel elhelyezett lakóépület, amelynek anyaghasználata természetes hatást sugároz. Az épület melletti kert igényes kialakítása és növényalkalmazása összhangban van az épület megjelenésével.

UTCÁK, TEREK, PARKOK KIALAKÍTÁSA

6

Ház és kerítés előtti utcakép

Nyársapát településképeire jellemzők a szép, virágos utcák és a gondozott utca kertek. Utóbbiak az út és lakótelkek közötti sávban alakultak ki, mintegy az előkert meghosszabításaként.

- Ahol az utcaszélesség megengedi, javasolt az egységes **utcafásítás** kialakítása. Néhány porta előtt szép idős fák is megjelennek, ezzel hangulatos utcaképet teremtve. Díszítő értékükön kívül árnyékolnak, csökkentik a porszennyezést, és élőhelyet biztosítanak.
- Ahol az utcaszélesség nem engedi meg utcai fasor telepítését, ott az **előkertbe, a kerítés mellé ültetett, utcára kihajló szép fa** is kifejtheti a pozitív árnyékoló hatást.
- A gyepes árkok rendszeres gondozása, növényzettel történő körbeültetése dekoratív utcaképet eredményez. A csapadékvíz elszivárgása javítja a talaj nedvességtartalmát, ami az utcai növényzet számára is kedvező.

Kerítés mellett természetes, fás szárú **növényekből kialakított térhatároló kiültetés** is alkalmazható. Térhatároló sövény telepítése esetén a lombhullató cserjefajokat célszerű előnyben részesíteni, magasságuk ne érje el a 1,5-2 méteres magasságot. **Télen is mutatós, tájba illő, a településképet pozitívan befolyásoló sövények** kialakítása is lehetséges, lomblevelű örökzöldek telepítésével.

Kertek

Hagyományos felosztás szerint a lakóházak kerítésein belül virágoskert, gyümölcsös- és konyhakert, esetleg baromfiudvar állt. A haszonkertek száma és jelentősége újabban csökkenőben van, előtérbe került a díszkert funkció. A kertek megfelelő kialakítása segítséget nyújt az épületek tájba illesztésében, javasoltan az adottságaihoz illő, őshonos növényfajok alkalmazásával. Néhány szempontot érdemes figyelembe venni a kertek létrehozásakor:

- Az üres telekre telepített növények csak sok év elteltével nyújtanak kellemes látványt, ezért a telek rendezésekor a lehető legtöbb (fás szárú) növényt ajánlott megtartani.
- Az idős fák megőrzése (amennyiben nem kiszáradt, vagy beteg példányról van szó) rendkívül fontos, mivel időben hosszú folyamat egy nagy árnyékot adó, szép példány pótlása.
- Térhatároló cserjéknek hazai, lomblevelű fajokat válasszunk, a cserjéket méret szerint szintezetten ültessük, hogy mutatós képet nyújtsanak.

- Az épület tervezésével párhuzamosan, azzal összhangban javasolt a kert, a külső tér kialakítását megtervezni – lehetőség szerint szakember bevonásával.
- Burkolt felületek kiválasztásánál törekedjünk a vízáteresztő burkolat alkalmazására (tégla, fakocka, terméskő, kavics), hogy az esővíz minél inkább a talajba szivároghasson.
- Számos esetben egy kerítésre felfuttatott virágos kúszónövény is hangulatos arcuati elemként jelenhet meg, ahogy erre a településen több példát is láthatunk.

Padok és utcabútorok

A köztereken, parkokban elhelyezett utcabútorok egységes megjelenése kedvező a településkép szempontjából. A padokat, virágládákat, utcanév táblákat és hulladékgyűjtőket javasolt - a meglévőkhöz illeszkedő módon - fából kivitelezni.

KIEMELT RÉSZLETEK

Az épületek megjelenésében fontosak az apró részletek, amiben saját egyéniségünket is megmutathatjuk. Nyársapátra jellemző az ablakok díszítése, azok szemöldökének kiemelése vagy magának a nyílászárónak a keretezése, melyek a régi és az új épületeken is megfigyelehetők.

A kerítések az utcai megjelenést színesítik, valamint az épület felvezetéséül szolgálnak, annak látványát kiegészítik.

A bemutatott fotók az áttört kerítésrekre, valamint a kerítések előtti, utcai növénytelepítésre mutatnak jó példát.

7

MŰSZAKI BERENDEZÉSEK MEGJELENÍTÉSE

A műszaki berendezések elhelyezésének módja az épületek esztétikai megjelenése szempontjából fontos kérdés. Az alábbi képeken arra láthatunk jó példákat, hogy a **műszaki berendezések elhelyezése az oldalsó vagy hátsó homlokzatra történt, nem emelkedik az épület tetősíkja fölé** és növényzettel való takarásuk megoldott.

A legelső fotón egy lakóépület hátsó frontja látható, a kert irányából, itt került elhelyezésre a klímaberendezés és a parabola antenna is.

IMPRESSZUM

MEGBÍZÓ: NYÁRSAPÁT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

2712 Nyársapát, Arany János utca 11.

Kis Miklós   polgármester

Dr. Bicskei Krisztina   jegyző

KÉSZÍTŐ: PRO RÉGIÓ KFT.

1146 Budapest, Hermina út 17.

Huzián Zsófia

Mészáros Dóra

FOTÓK:

Jelöletlen fotók: Pro Régió Kft.

Jelölt fotók:

1-4: Bognár Gokart Park (www.bognargokart.hu)

5: www.youtube.com

6-9: Nyársapát Község Önkormányzata (www.nyarsapat.hu)

